

Tun Khin

(Myanmar)

“Les atrocitats contra la població Rohingya s’han anat produint des de fa molts anys; aquesta ha estat la darrera fase del genocidi.”

Fotografia recuperada de: Free Rohingya Coalition

Tun Khin és una figura destacada en la denúncia de les greus vulneracions de drets humans que pateix la comunitat rohingya de Myanmar. Ell mateix és rohingya i va créixer a l'Estat de Rakhine.

Tot i que el seu avi havia estat membre del Parlament birmanès, Tun Khin ha vist negat el seu dret a la ciutadania. Explica que a principis dels 90 va deixar el seu país per poder educar-se: “Les autoritats de Myanmar no em permetien anar a la universitat simplement perquè era rohingya”, relata l'activista.

L'any 2004 va poder sortir del país i traslladar-se al Regne Unit, on va sol·licitar asil (actualment és un ciutadà britànic). A Londres, Tun Khin no va oblidar-se de la seva comunitat: “Vaig sentir que podia utilitzar la meua posició com a un dels afortunats rohingyes que havien aconseguit fugir del país per ajudar la meua gent a Myanmar.”

Al 2005 va néixer la Burmese Rohingya Organisation UK (BROUK), entitat que presidiria Tun Khin. En aquell moment, la comunitat rohingya era “invisible, oblidada”, en paraules de l'activista. BROUK va sorgir amb l'objectiu de sensibilitzar els països occidentals sobre la situació que vivia la població rohingya a Myanmar.

En l'actualitat, Tun Khin apareix sovint als mitjans de comunicació i ha intervingut en nombrosos fòrums per alçar la veu en favor de la comunitat rohingya. Entre altres, s'ha dirigit al Consell de Drets Humans de Nacions Unides, el Congrés i el Departament d'Estat dels Estats Units, l'Eurocambra, la Comissió Europea, el Parlament britànic i el Parlament suec.

Discriminació sistemàtica i institucionalitzada

El secretari general d'Amnistia Internacional (AI), Shalil Shetty, obre el darrer informe anual de l'organització assenyalant que durant el 2017 “milions de persones d'arreu del món van provar els fruits amargs de l'auge de la política de demonització”. Lodi com a estratègia, la discriminació com a norma, es van fer visibles a tot el planeta. Ara bé, com apunta Shetty, les seves conseqüències més extremes van quedar de manifest en l'atroç campanya militar de neteja ètnica empresa contra el poble rohingya a Myanmar.

La darrera crisi va esclatar l'estiu de l'any passat, però s'havia estat coent des de feia dècades. Com explica Eleanor Albert, del Council on Foreign Relations, des de la independència de Myanmar l'any 1948 els successius governs s'han negat a reconèixer la població

rohingya com un dels més de cent grups ètnics del país. En canvi, s'ha reforçat la idea que les i els rohingyes són immigrants arribats de manera il·legal des de Bangladesh, un discurs que oculta la presència de rohingyes a la regió des del segle XV.

La comunitat rohingya és musulmana en la seva majoria, a diferència de gran part de la població del país, que és budista. Fins l'agost del 2017, la majoria del milió de rohingyes de Myanmar residia a l'Estat de Rakhine, on representava gairebé una tercera part de la població. Vivia en un sistema de discriminació institucionalitzada que AI ha qualificat d'apartheid. En l'informe *Caged without a roof* (en una gàbia sense sostre), publicat l'any passat per l'organització, es fa un repàs a la “crisi de drets humans que ha estat, i continua sent, el teló de fons de la crisi actual”. L'estudi denuncia vulneracions de drets en els àmbits polític, econòmic, social i cultural.

Per exemple, la majoria de la població rohingya de Myanmar no té reconeguda la ciutadania, com a resultat d'una llei discriminatòria aprovada l'any 1982. Això té efectes negatius en molts altres àmbits,

Mapa recuperat de l'informe d'AI *Caged without a roof*.

com la llibertat de moviment o l'accés a la salut, l'educació i la feina. A Rakhine, qualsevol rohingya necessita un permís oficial per anar d'un poble a un altre, o per sortir de l'Estat i desplaçar-se a altres punts del país. Les restriccions a la llibertat de moviment no només ataquen els drets fonamentals de les comunitats rohingyes i altres grups musulmans; també condemnen aquestes comunitats a la pobresa. D'una banda, incrementen les ja elevades dificultats de trobar una feina. De l'altra, bloquegen l'accés a llocs necessaris per a la subsistència, com granges, zones de pesca o mercats.

En molts casos, els nens i nenes musulmanes de Rakhine no poden accedir a l'educació pública, ja sigui perquè no se'ls permet anar a una escola amb infants d'ètnia rakhine o perquè el professorat oficial es nega a treballar en escoles de pobles musulmans. Quan creixen, tampoc poden anar a la universitat: des del 2012 se'ls nega l'ingrés a la universitat de Sittwe, i la necessitat de permisos oficials per sortir de Rakhine impossibilita la pràctica l'accés a altres universitats del país.

Una neteja de manual

Les diverses discriminacions a les quals s'ha fet referència són només exemples del règim exclouent que Myanmar ha anat construint al llarg de dècades. Són fruit de polítiques i discursos que de cap manera poden deslligar-se dels episodis de brutal violència que periòdicament han fet fugir la població rohingya de casa seva.

El més recent va esclatar l'agost del 2017. L'Exèrcit de Salvació Rohingya d'Arakan, un grup insurgent que ha emergit en els darrers anys a l'Estat de Rakhine, va dur a terme una sèrie d'atacs coordinats contra 30 punts de la policia i l'exèrcit. En resposta, l'exèrcit de Myanmar va impulsar una agressiva campanya de repressió. Segons les estimacions més conservadores de Metges Sense Fronteres, només entre el 25 d'agost i el 24 de setembre de 2017 van ser assassinades 6.700 persones de les comunitats rohingyes de Rakhine, de les quals 730 eren infants menors de cinc anys. Entre finals d'agost i el desembre del 2017, més de 350 pobles van ser parcialment o totalment destruïts, segons Human Rights Watch. En el marc de la campanya, la violència sexual ha estat exercida de manera brutal contra dones i nenes rohingyes.

Les atrocitats comeses des de l'agost de l'any passat han provocat l'exòde de centenars de milers de rohingyes de Myanmar. La majoria ha fugit cap al veí Bangladesh. Segons el Grup de

Coordinació Intersectorial (ISCG), que supervisa la situació als camps de persones refugiades de Cox's Bazar, aquest districte de Bangladesh acollia al maig més de 900.000 rohingyes de Myanmar.

Diverses veus expertes han qualificat l'atac de les forces armades birmanes contra la població rohingya com una neteja ètnica de manual. Al març, després d'una visita a Bangladesh, el secretari general adjunt de l'ONU per als drets humans, Andrew Gilmour, va alertar que la neteja continuava en marxa. Això sí, amb diferències: "La naturalesa de la violència ha canviat del frenètic bany de sang i violacions massives de l'any passat a una campanya de terror i inanició forçada dissenyada perquè els rohingyes que queden abandonin les seves llars i se'n vagin a Bangladesh", va advertir Gilmour.

Fotografia: Human Rights Watch.

Fotografia: Tasnim News Agency.

Entrevista

Durant la teva infància a Myanmar, eres conscient de la discriminació patida per la població rohingya?

Quan era un nen vaig veure la persecució dels rohingyes amb els meus propis ulls; en vaig prendre consciència quan tenia 8 anys. El meu oncle va ser assassinat per les autoritats de Myanmar perquè tenia una bona educació i influència sobre la població rohingya, i el meu pare va haver de fugir a Bangladesh perquè va ser acusat falsament per les autoritats. Vaig veure com amics dels meus germans es casaven en secret sense permís governamental –l'autorització per al matrimoni triga entre dos i tres anys o requereix un suborn– i eren sentenciats a penes de presó. Recordo, també, que no vaig poder anar a casa d'un oncle que havia mort en un altre poble perquè les autoritats no em van donar permís.

Creus que la darrera crisi humanitària ha tingut més impacte en els països occidentals amb relació a les anteriors?

En certa manera, és positiu que hagi obert els ulls al món sobre el genocidi que Myanmar duu a terme contra la població rohingya. Moltes persones que mai no havien sentit a parlar dels rohingyes ara coneixen millor els greus problemes amb què ens trobem. Però Myanmar ha intentat aniquilar-nos com a poble durant molts anys; en els darrers temps, els esforços simplement s'han intensificat. Ara bé, tot i que la comunitat internacional n'és ara més conscient, això no s'ha traduït en accions.

Com expliques la posició d'Aung San Suu Kyi?

És trist que bona part de la comunitat internacional encara cregui que Aung San Suu Kyi és l'última esperança per als rohingyes. És absolutament clar que el silenci d'Aung San Suu Kyi sobre la qüestió rohingya no té res a veure amb un càlcul polític o amb el fet que es trobi en una posició difícil. Simplement no té cap voluntat política d'ajudar els rohingyes. Ha negat que s'estiguin produint violacions de drets humans, i fins i tot ha qüestionat per què la població rohingya fugiu. Per a qualsevol que hagi seguit la seva carrera, això no hauria de ser una sorpresa. S'ha negat a parlar sobre els rohingyes durant molts anys, fins i tot durant la violència de 2012.

Has visitat els camps de persones refugiades rohingyes a Bangladesh.

La darrera visita la vaig fer al març*. Tot i els esforços heroics tant de grups d'ajuda com del govern de Bangladesh, no hi ha dubte

que parlem d'una crisi humanitària. Alguns rohingyes viuen en el que ja s'ha convertit en un dels camps de persones refugiades més grans i superpoblats del món. Hi ha una gran necessitat d'ajuda, entre altres coses de menjar, aigua i sanejament. També calen allotjaments duradors que puguin resistir els monsons, que ja s'han endut vides als camps. A més, els refugiats també necessiten accedir a l'educació i el mercat de treball. Estem agraïts de la generositat de Bangladesh des de l'inici de la crisi, però també ens preocupen els darrers informes que apunten que el govern està restringint la terra disponible als camps i la construcció d'estructures més permanents, així com l'accés dels refugiats a l'educació.

Els camps de persones refugiades rohingyes reuneixen milers de persones amb traumes profunds.

Hi ha grups que ofereixen suport psicossocial als camps, però no és suficient. Això hauria de ser una prioritat per a la comunitat internacional. A més del trauma per haver estat testimonis d'atrocitats contra els drets humans a Myanmar, les persones refugiades també estan atrapades en una situació que se suma a la sensació de desesperança per al futur.

Família construint un refugi a Cox Bazar.
Fotografia: Unicef / Nybo.

Què esperes de la comunitat internacional?

Necessitem suport per assegurar que es fa justícia amb els crims comesos per les forces de seguretat de Myanmar. Les autoritats del país han mantingut les seves polítiques genocides contra els rohingyes durant dècades, però a ningú no se li han passat comptes. Això dona un xec en blanc als perpetradors perquè continuïn cometent crims. No es pot confiar que Myanmar investigará per si sol, l'esperança ara recau en el Tribunal Penal Internacional (TPI). Els membres del Consell de Seguretat de les Nacions Unides han de remetre la situació al TPI.

* Aquesta entrevista va realitzar-se durant el mes de juny de 2018.

+ informació:
www.brouk.org.uk